

OPINIE

Talent ontwikkelen meer dan vak leren

Volgens recent onderzoek vinden mbo'ers in de toekomst moeilijk een baan. Maar deze studenten leren niet alleen een vak, ze krijgen ook de ruimte om zich te ontwikkelen.

JAN DIJKSMA

Al doende heeft ze ontdekt waar zij goed in is: presenteren en leidinggeven. „Hierin wil ik verder”, zegt Sylvana Sijtsma (19). Ze weet: je moet je talent inzetten. Dan breng je immers iets mee naar je eerste baan. En ze kijkt breder. „Als je goed kunt samenwerken en een professionele houding hebt, kun je later overal terecht. Dan komt kennis vanzelf.”

Een ambitieuze hbo'er aan het woord? Nee, Sylvana zit in het tweede jaar van het Friesland College. In het mbo dus, in een richting die het – volgens recent onderzoek van Deloitte – zwaar krijgt als het gaat om baankansen in de nabije toekomst: juridische en zakelijke dienstverlening.

De onderzoekers stelden dat veel jongeren nu worden opgeleid voor banen die straks mogelijk door automatisering en 'robotisering' verdwijnen. Op universiteiten en in het hbo, maar in het mbo zou het gaan om zo'n 40 procent. Zij willen bij de keuze van een opleiding meer aandacht voor het perspectief op de arbeidsmarkt. Waar ligt straks het werk? Moet Sylvana snel switchen?

Nou is het heel lastig om in zo'n razendsnel veranderende samenleving te voorspellen hoe de arbeidsmarkt er over vijf jaar uitziet. Dit perspectief is van belang, maar in de stroom aan nieuws zat vorige week ook een andere boodschap: ontwikkelen van talent, om alle jongeren zo ver mogelijk te laten reiken.

Talent kent vele vormen. Lange tijd waren diplomaresultaten, cijfers en andere 'objectieve' criteria maatgevend voor de beoordeling van

scholen, dus leidend voor de inzet van het onderwijs. 'Maar niet alleen cognitieve talenten van jongeren zijn bepalend voor hun maatschappelijk succes', stelden de landelijke onderwijsorganisaties en het bedrijfsleven maandag in een gezamenlijke brief aan minister Jet Bussemaker van Onderwijs.

De PO-Raad, VO-Raad, MBO-Raad, Vereniging Hogescholen en het bedrijfsleven pleitten voor een bredere blik op de ontwikkelingskansen van jongeren. Wat kunnen ze goed? Hoe kan het onderwijs hen verder brengen? Een realistisch beeld van de arbeidsmarkt is belangrijk om jongeren naar een goede plek te begeleiden, maar er is meer.

Niet alleen kennis en mooie cijfers dus, maar ook persoonlijke ontwikkeling en zeker zogeheten *21st century skills* als creativiteit, communiceren, samenwerken en ondernemend denken wegen zwaar.

De organisaties paktten hiermee de uitnodiging aan van Bussemaker en staatssecretaris Sander Dekker, die eind vorige week aankondigden dat zij breed willen samenwerken om ook kinderen van laagopgeleide ouders meer kansen te geven. Zij blijven in Nederland nog steeds te vaak achter, stelde de OESO onlangs na een wereldwijde vergelijking. De inspectie had dezelfde conclusie.

Voorzitter Mariëtte Hamer van de Sociaal Economische Raad (SER) benoemde vorige week in Zwarte Haan

een groeiende kloof tussen hoogopgeleiden en aan de andere kant lager en middelbaar opgeleiden als de grootste bedreiging van vandaag. Dat klinkt zorgelijk, vooral met al die mbo'ers die straks volgens de onderzoekers van Deloitte mogelijk niet eens werk vinden.

Maar is dat ook zo? In deze discussie lijkt de lat voor 'kansrijk' vaak te liggen bij hbo, terwijl je met mbo hoort tot de middelbaar opgeleiden die dus de boot hebben gemist. Dat is een misvatting. In het mbo van nu leer je niet alleen een vak, maar heb je juist ruimte om je als student – vaak in de praktijk, soms met vallen en opstaan – te ontwikkelen. Alle moderne 'skills' komen aan bod.

Vanuit niveau 4 gaat bijna de helft van de jongeren op het Friesland College door naar hbo. Meer dan de helft van de studenten leert op niveau 4. Ook op andere niveaus ontwikkelen jongeren in modern mbo als praktijkroutes met het bedrijfsleven tot zelfstandige volwassenen die de samenleving in kunnen of nog even doorleren. Als leren uit de boeken niet super gaat, heb je vast een ander talent.

Een op de drie schoolverlaters komt nu ook niet terecht in het werkveld van de opleiding. Geen probleem, stelde hoogleraar Jouke van Dijk vorige week in Sint Annarochie. Al doe je een 'pretopleiding', dan nog kom je ver met zelfstandigheid en 'adaptief vermogen'. Talent ontwikkelen is meer dan een vak leren. Sylvana redt zich wel. En met haar heel veel andere mbo'ers...

Jan Dijk, directeur communicatie van het Friesland College, schreef dit artikel op persoonlijke titel.

Je komt ver met zelfstandigheid en adaptief vermogen

In het mbo gaat het ook om ontwikkelen van talent. FOTO LC